Torsdag den 29. april 2021

P9_TA(2021)0148

Mordet på Daphne Caruana Galizia og retsstatsprincippet i Malta

Europa-Parlamentets beslutning af 29. april 2021 om mordet på Daphne Caruana Galizia og retsstatssituationen i Malta (2021/2611(RSP))

(2021/C 506/09)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til artikel 2, 4, 5, 6, 7, 9 og 10 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU),

— der henviser til artikel 20 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

— der henviser til artikel 6, 7, 8, 10, 11, 12 og 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (»chartret«),

— der henviser til sine beslutninger af 15. november 2017 ([1]), 28. marts 2019 ([2]) og 16. december 2019 ([3]) om retsstatssituationen i Malta,

— der henviser til de høringer, drøftelser og delegationsbesøg, som overvågningsgruppen om demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder under Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender har foretaget siden den 15. november 2017,

— der henviser til brevvekslingerne mellem overvågningsgruppens formand og Maltas premierminister, hvoraf den seneste fandt sted i april 2021,

— der henviser til Europarådets Parlamentariske Forsamlings resolution 2293 (2019) af 26. juni 2019 med titlen »Daphne Caruana Galizia's assassination and the rule of law in Malta and beyond: ensuring that the whole truth emerges«,

— der henviser til rapporten om opfølgningen på resolution 2293 (2019) fra Europarådets Parlamentariske Forsamling, godkendt af Den Parlamentariske Forsamlings Udvalg om Retlige Anliggender og Menneskerettigheder den 8. december 2020,

— der henviser til Venedigkommissionens udtalelse af 8. oktober 2020 om ti love og lovforslag til gennemførelse af lovgivningsforslag, der var genstand for kommissionens udtalelse CDL-AD(2020)006,

— der henviser til Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2020,

— der henviser til EU-Domstolens dom af 20. april 2021 i sag C-896/19, Repubblika mod Il-Prim Ministru ([4]),

— der henviser til forretningsordenens artikel 132, stk. 2,

A. der henviser til, at Den Europæiske Union bygger på værdierne om respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne, herunder rettighederne for personer, der tilhører mindretal; der henviser til, at disse værdier er universelle og fælles for alle medlemsstater;

B. der henviser til, at retsstatsprincippet og respekten for demokratiet, menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder samt de værdier og principper, som er forankret i EU's traktater og de internationale menneskerettighedsinstrumenter, er forpligtelser, der påhviler EU og dets medlemsstater, og som skal overholdes; der henviser til, at Unionen i henhold til artikel 2, artikel 3, stk. 1, og artikel 7 i TEU har mulighed for at tage skridt til at værne om de fælles værdier, som den bygger på;

([1]) EUT C 356 af 4.10.2018, s. 29.
([2]) EUT C 108 af 26.3.2021, s. 107.
([3]) Vedtagne tekster, P9_TA(2019)0103.
([4]) Dom af 20. april 2021, Repubblika mod Il-Prim Ministru, C-896/19, ECLI:EU:C:2021:311.

C. der henviser til, at chartret udgør en del af EU's primære ret; der henviser til, at principperne om ytringsfrihed, mediefrihed og mediepluralisme er nedfældet i artikel 11 i chartret om grundlæggende rettigheder og i artikel 10 i den europæiske menneskerettighedskonvention (EMRK);

D. der henviser til, at princippet om retsvæsenets uafhængighed er nedfældet i artikel 19, stk. 1, i TEU, i artikel 47 i chartret og i EMRK's artikel 6 og ligeledes er et centralt krav i det demokratiske princip om magtens tredeling;

E. der påpeger, at en medlemsstats systematiske afvisning af at overholde de grundlæggende værdier i Den Europæiske Union og de traktater, som den frivilligt har tiltrådt, berører EU som helhed;

F. der henviser til, at den maltesiske undersøgende journalist og blogger Daphne Caruana Galizia, der kæmpede mod korruption, den 16. oktober 2017 blev myrdet i et bilbombeangreb; der henviser til, at hun havde været udsat for omfattende chikane og intimidering i form af truende telefonopkald, breve og tekstbeskeder, ligesom hendes hus havde været genstand for et brandattentat, og hendes hund var blevet slået ihjel; der henviser til, at den selverklærede lejemorder i retten den 16. marts 2021 erklærede, at der allerede to år før Daphne Caruana Galizias mord havde eksisteret et separat komplot om at myrde hende med en AK-47-riffel;

G. der henviser til, at den mordefterforskning, der er foretaget under ledelse af de maltesiske myndigheder og med bistand af Europol, har ført til, at der er foretaget arrestation, rejst tiltale og indledt retssager mod flere mistænkte, herunder den potentielle hovedmand, som er ejer af det Dubai-baserede selskab 17 Black Ltd. og tidligere bestyrelsesmedlem i ElectroGas Malta Ltd; der henviser til, at det amerikanske forbundspoliti (FBI) også har været involveret i efterforskningen;

H. der henviser til, at en af de påståede medskyldige samt visse optagelser, der er fremlagt under retssagen, har impliceret den tidligere stabschef for Maltas premierminister i planlægningen, finansieringen og/eller forsøget på at dække over mordet;

I. der henviser til, at den tidligere stabschef trådte tilbage den 26. november 2019 efter at være blevet forhørt af politiet om mordet på Daphne Caruana Galizia; der henviser til, at han den 20. marts 2021 blev arresteret og anklaget for hvidvask af penge, svig, korruption og forfalskning i en særskilt sag, som havde været genstand for Daphne Caruana Galizias arbejde, sammen med flere af sine forretningspartnere; der henviser til, at han blev løsladt fra varetægtsfængsling mod kaution den 5. april 2021;

J. der henviser til, at Maltas daværende minister for turisme og tidligere energiminister trådte tilbage den 26. november 2019; der henviser til, at et konsortium af undersøgende journalister har offentliggjort en detaljeret rapport om forretningsforbindelserne mellem en kinesisk familie og den tidligere energiminister samt den tidligere premierministers stabschef ([5]); der henviser til, at den kinesiske familie angiveligt spillede en central rolle i forhandlingerne om en investering på 380 mio. EUR fra Kinas statsejede Shanghai Electric Power i Maltas statslige elselskab Enemalta og ejer virksomhederne Dow's Media Company og Macbridge, hvoraf sidstnævnte planlagde at betale op til 2 mio. USD til firmaer i Panama, der var kontrolleret af den tidligere energiminister og den tidligere premierministers stabschef; der henviser til, at Daphne Caruana Galizia var i fuld gang med at efterforske disse forretningstransaktioner, da hun blev myrdet;

K. der henviser til, at en uafhængig offentlig undersøgelse af mordet på Daphne Caruana Galizia blev indledt i slutningen af 2019 og stadig er i gang;

L. der henviser til, at en af de mistænkte i den verserende retssag om mordet på Daphne Caruana Galizia, der er blevet benådet af præsidenten for sin deltagelse i en separat sag, har afgivet vidneforklaring under ed; der henviser til, at han antydede, at den tidligere økonomiminister var involveret i en sammensværgelse om at dræbe en journalist, og at en siddende regeringsminister var involveret i en alvorlig forbrydelse, hvilket gav anledning til spekulationer omkring et røveriforsøg mod HSBC-bankens hovedkvarter i Qormi i 2010, som førte til en skudveksling med politiet;

([5]) »Special Report: Money trail from Daphne murder probe stretches to China«, *Reuters,* 29. marts 2021.

Torsdag den 29. april 2021

M. der henviser til, at den tidligere statssekretær for borgerlige rettigheder og reformer i det maltesiske ministerium for retlige anliggender, ligestilling og regeringsførelse skal have taget imod kontanter fra den person, der er tiltalt for at bestille mordet på Daphne Caruana Galizia, som hun hævdede at have fået for at optræde som mægler i forbindelse med et planlagt ejendomssalg i 2019; der henviser til, at dette ejendomssalg aldrig fandt sted;

N. der henviser til, at der fortsat er alvorlige bekymringer med hensyn til bekæmpelsen af korruption og organiseret kriminalitet i Malta som anført i Kommissionens rapport om retsstatssituationen 2020; der henviser til, at de eksisterende standarder for forebyggelse, efterforskning og retsforfølgning er klart utilstrækkelige; der henviser til, at dette truer med at undergrave borgernes tillid til offentlige institutioner og skaber farlige forbindelser mellem kriminelle grupper og offentlige myndigheder; der henviser til, at organiseret kriminalitet primært muliggøres af korruption; der henviser til, at der er iværksat et strukturreformprojekt for at afhjælpe manglerne og styrke den institutionelle ramme for korruptionsbekæmpelse, herunder retshåndhævelse og retsforfølgelse;

O. der henviser til, at journalister, herunder bl.a. undersøgende journalister, i stigende grad udsættes for såkaldte »strategiske sagsanlæg for at hindre offentlig deltagelse« (SLAPP), som udelukkende har til formål at lægge hindringer i vejen for deres arbejde, undgå offentlig indsigt og forhindre, at myndighederne drages til ansvar, hvilket lægger en dæmper på mediefriheden; der henviser til, at Daphne Caruana Galizias bankkonti på tidspunktet for mordet var blevet indefrosset ved retskendelser udstedt i forbindelse med fire injuriesager anlagt af Maltas tidligere økonomiminister og hans assistent; der henviser til, at disse sager var blandt de 42 injuriesager, der var anlagt mod hende på tidspunktet for hendes død, herunder en sag anlagt af den daværende premierminister, to af den daværende minister for turisme og to af den daværende premierministers stabschef;

1. er dybt bekymret over de seneste afsløringer i efterforskningen af mordet på Daphne Caruana Galizia, navnlig om den mulige medvirken af regeringsministre og politisk udpegede embedsmænd; anerkender de fremskridt, der er gjort i efterforskningen af mordet; fastholder imidlertid, at de seneste afsløringer rejser nye spørgsmål om sagen og hertil knyttede undersøgelser;

2. opfordrer indtrængende den maltesiske regering til at anvende alle de nødvendige ressourcer til at retsforfølge ikke blot enhver, der har været involveret i mordet på Daphne Caruana Galizia, men også dem, der er impliceret i alle de øvrige sager, der i øjeblikket er under efterforskning eller er anmeldt, og som hun havde afdækket, inden hun blev myrdet; mener, at Daphne Caruana Galizias arbejde har været afgørende for at afsløre korruptionen i Malta, og at den seneste udvikling i relaterede efterforskninger bekræfter den altafgørende rolle, som uafhængige medier og et aktivt civilsamfund spiller som grundlæggende hjørnesten i et demokratisk retssamfund;

3. gentager sin opfordring til, at Europol inddrages fuldt ud og løbende i alle aspekter af efterforskningen af mordet og alle tilknyttede efterforskninger; opfordrer til, at inddragelsen af Europol styrkes, da den giver resultater;

4. konstaterer med tilfredshed, at den offentlige uafhængige undersøgelse af mordet på Daphne Caruana Galizia fortsætter; opfordrer Maltas regering og kompetente myndigheder til fuldt ud at gennemføre alle henstillinger fra undersøgelsen;

5. udtrykker bekymring over, at muligheden for at blive benådet af præsidenten flere gange er blevet tilbudt og anvendt i forbindelse med mordsagen; understreger, at vidneudsagn omkring andre forbrydelser bør vurderes meget nøje og ikke bør anvendes til at slippe for fuld straf for mord; bemærker dog, at tilbud om at blive benådet af præsidenten og opnå strafnedsættelse mod tilståelse af visse forhold var to af de elementer, der i november 2019 førte til anholdelsen af en person, der er mistænkt for at bestille mordet;

6. anerkender de fremskridt, der er gjort, om end med stor forsinkelse, i nogle af efterforskningerne i de relaterede sager om hvidvask af penge og korruption, navnlig med hensyn til premierministerens tidligere stabschef; understreger imidlertid, at de seneste vidneudsagn og afsløringer har bragt nye mistænkelige og potentielt strafbare forhold frem i lyset, og opfordrer derfor de maltesiske myndigheder til hurtigst muligt også at indlede og fremskynde efterforskningen af disse sager, herunder spørgsmålet om, hvorvidt offentlige embedsmænd har forsøgt at skjule bevismateriale og lægge hindringer i vejen for efterforskning og retsforfølgning;

7. mener, at alle påstande om korruption og svig, navnlig på højt politisk plan, bør efterforskes og retsforfølges med den fornødne grundighed og på det rette niveau, herunder med hensyn til den mulige medvirken af udenlandske aktører; sætter spørgsmålstegn ved det betimelige i, at beskyldningerne mod den tidligere statssekretær for borgerlige rettigheder og reformer kun undersøges af en ombudsmand (Commissioner for Standards in Public Life);

8. fastholder, at den maltesiske regering bør betragte bekæmpelse af organiseret kriminalitet, korruption og intimidering af journalister som en topprioritet;

9. anerkender, at EU-Domstolen i sin dom af 20. april 2021 fastslog, at de bestemmelser, der blev indført ved den maltesiske forfatningsreform i 2016 for så vidt angik udnævnelse af dommere, styrkede domstolenes uafhængighed og derfor var i overensstemmelse med EU-retten;

10. beklager dybt, at udviklingen i Malta i årenes løb har ført til alvorlige og vedvarende trusler mod retsstatsprincippet, demokratiet og de grundlæggende rettigheder, herunder spørgsmål om mediefrihed, de retshåndhævende myndigheders og retsvæsenets uafhængighed af politisk indblanding og retten til at deltage i fredelige forsamlinger; mener, at de forfatningsmæssige garantier med hensyn til magtens tredeling bør styrkes yderligere; bemærker, at den maltesiske regering efter gennemførelsen af nogle af henstillingerne fra Kommissionen, Europarådet og Venedigkommissionen har gjort fremskridt med hensyn til retsstatsprincippet; tilskynder Maltas regering til at fortsætte sine bestræbelser på at styrke sine institutioner;

11. er dybt bekymret over nogle af Kommissionens konklusioner i dens retsstatsrapport 2020 vedrørende Malta, navnlig om »dybe korruptionsmønstre«; glæder sig ikke desto mindre over iværksættelsen af strukturreformsprojektet; gentager sin opfordring til Kommissionen om at anvende alle til rådighed stående redskaber og procedurer til at sikre fuld overholdelse af EU-retten med hensyn til retssystemernes effektive funktionsdygtighed, bekæmpelse af hvidvask af penge, banktilsyn, offentlige indkøb samt byplanlægning og -udvikling;

12. gentager sin opfordring til de maltesiske myndigheder om fuldt ud at gennemføre alle udestående henstillinger fra Europarådets Parlamentariske Forsamling, Venedigkommissionen, Sammenslutningen af Stater mod Korruption (Greco) og Ekspertkomitéen for Evaluering af Foranstaltninger til Bekæmpelse af Hvidvaskning af Penge og Finansiering af Terrorisme (Moneyval); mener, at henstillingerne vedrørende det nationale parlament og dets medlemmer og virkningen af forfatningsdomstolens og specialretternes domme bør efterkommes på behørig vis; opfordrer de maltesiske myndigheder til at anmode Venedigkommissionen om en udtalelse om overholdelsen af dens henstillinger; forbeholder sig ret til selv at fremsætte en sådan anmodning i overensstemmelse med artikel 3, stk. 2, i statutten for Venedigkommissionen og punkt 28 i aftalememorandummet mellem Europarådet og Den Europæiske Union;

13. anerkender, at mordet på Daphne Caruana Galizia udløste reformer med henblik på at forbedre beskyttelsen af journalister og forsvare mediefriheden; understreger imidlertid, at de maltesiske myndigheder bør tage yderligere konkrete skridt ved at fastsætte langsigtede lovgivningsmæssige og politiske foranstaltninger, der kan gøre det muligt at bedrive kritisk, uafhængig journalistik i Malta og stille politikere og embedsmænd til ansvar, navnlig hvad angår forebyggelse og sanktionering af trusler, chikane, mobning og dehumanisering af journalister, det være sig offentligt eller online; opfordrer den maltesiske regering til at adressere de eksisterende bekymringer vedrørende mediefrihed og medietilsynsmyndigheders samt offentlige og private mediers uafhængighed af politisk indblanding og den stigende brug af hadefuld tale på sociale medier;

14. er dybt bekymret over de skadelige virkninger, som statsborgerskabs- og opholdsretsordninger har på unionsborgerskabets integritet; minder om de seneste afsløringer vedrørende den lempelige fortolkning af bopælskrav med henblik på naturalisering samt den rolle, som mellemmænd og offentligt embedsmænd spiller; gentager sin opfordring til de maltesiske myndigheder om at sikre gennemsigtighed og bringe sine ordninger for statsborgerskab og opholdsret til investorer til ophør frem for blot at ændre dem; opfordrer Kommissionen til at afgive sin begrundede udtalelse i den relevante traktatbrudssag så hurtigt som muligt;

15. påpeger, at beskyttelsen af undersøgende journalister og whistleblowere er af vital interesse for samfundet; bemærker den centrale rolle, som internationale og maltesiske civilsamfundsorganisationer og journalister spiller i videreførelsen af Daphne Caruana Galizias undersøgelser; opfordrer de maltesiske myndigheder til at sikre, at journalisters og whistlebloweres personlige sikkerhed og levebrød og dermed deres uafhængighed beskyttes for enhver pris og til enhver tid; opfordrer de maltesiske myndigheder til hurtigt at gennemføre direktiv (EU) 2019/1937 ([6]);

([6]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937 af 23. oktober 2019 om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-retten (EUT L 305 af 26.11.2019, s. 17).

Torsdag den 29. april 2021

16. opfordrer Kommissionen til at foreslå EU-lovgivning til bekæmpelse af SLAPP for at beskytte journalister mod chikanerende sagsanlæg; opfordrer de maltesiske myndigheder til i mellemtiden at vedtage national lovgivning om SLAPP; understreger, at undersøgende journalistik i forbindelse med bekæmpelse af korruption og misforvaltning bør modtage særlig opmærksomhed og økonomisk eller skattemæssig støtte som et redskab, der tjener den almene interesse; understreger nødvendigheden af hurtige reaktionsmekanismer over for krænkelser af presse- og mediefriheden samt af fonden for grænseoverskridende undersøgende journalistik;

17. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Kommissionen, Rådet, medlemsstaternes regeringer og parlamenter, Europarådet og Republikken Maltas præsident.